

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Heikkilä, Jussi; Peltoniemi, Mirva

Title: Kehittyvä IPR-palvelusektori : Institutionaaliset muutokset ja toimialan dynamiikka Suomen patenttiasiamiesyrityksissä 1990–2020

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © 2022 IPR University Center

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Heikkilä, J., & Peltoniemi, M. (2022). Kehittyvä IPR-palvelusektori : Institutionaaliset muutokset ja toimialan dynamiikka Suomen patenttiasiamiesyrityksissä 1990–2020. IPRinfo, 2022(4).
<https://iprinfo.fi/artikkeli/kehittyva-ipr-palvelusektori-institutionaaliset-muutokset-ja-toimialan-dynamiikka-suomen-patenttiasiamiesyrityksissa-1990-2020/>

IPR^{info}IPR UNIVERSITY
CENTER

1. [Etusivu](#)
2. [Artikkelit](#)
3. [Kehittyvä IPR-palvelusektori: Institutionaaliset muutokset ja toimialan dynamiikka Suomen patenttiasiamiesyrityksissä 1990–2020](#)

Kehittyvä IPR-palvelusektori: Institutionaaliset muutokset ja toimialan dynamiikka Suomen patenttiasiamiesyrityksissä 1990–2020

4/2022 30.8.2022

Tässä artikkelissa esittelemme yleistajuisesti artikkelimme “*Institutional changes and industry dynamics in the IPR service sector: A small open economy perspective*”. Tarkastelemme siinä IPR-asiamiessektorin kehitystä

Suomessa 1990-luvun alusta 2020-luvulle ja keskitymme globalisaation, Euroopan integraation ja digitalisaation vaikutuksiin.

Keskitymme suomalaisiin patenttiasiamiesyrityksiin, joista suurin osa kuuluu toimialaluokituksessa luokkaan 69103 Patenttitoimistot.^[1] [🔗](#) Kyseisen toimialan kokonaisliikevaihto viime vuosina on ollut noin 100 miljoonaa euroa ja se on työllistänyt reilu 500 työntekijää henkilötyövuosilla mitattuna.

Tulokset voidaan tiivistää seuraavasti: Euroopan integraatiolla on ollut keskeinen vaikutus alan kehitykseen ja asiantuntijahaastattelujen perusteella merkittävimmät toimialaan vaikuttaneet institutionaaliset muutokset ovat Suomen liittyminen Euroopan patenttijärjestelmään sekä yhteisötavaramerkkijärjestelmän käyttöönotto 1996, yhteisömallijärjestelmän käyttöönotto 2003 sekä eurooppapatenttien käännösvaatimuksiin vaikuttanut Lontoon sopimus 2011. Toimialan ”palvelumenussa” eurooppalaisten ja kansainvälisten IPR-hakemusten paino on kasvanut suomalaisten IPR-hakemusten kustannuksella. Samalla asiakaskunnassa ulkomaisten Suomessa IPR-suojaa hakevien asiakkaiden suhteellinen merkitys on vähentynyt, koska Suomeen voi saada suojaa Euroopan tason IPR-hakemuksilla.

Toiseksi globalisaatio ja kansainvälisen kaupan kasvu ovat lisänneet suomalaisten yritysten kansainvälisyyttä ja kysyntää IPR-suojalle ulkomaisilla markkinoilla. 2020-luvulla suurempi osa yrityksistä ja startupeista rakentaa kasvustrategiansa ulkomaisten markkinoiden varaan, mikä luonnollisesti edellyttää kansainvälistä IPR-strategiaa ja on lisännyt niihin liittyvien neuvontapalvelujen tarvetta.

Kolmanneksi teknologinen kehitys ja digitalisaatio ovat mullistaneet IPR-tietokantojen hyödyntämisen ja alan palvelut. Tehtävien automatisoinnin sekä käännösvaatimusten vähenemisen seurauksena palvelumenua ollaan kasvavassa määrin laajentamassa konsultointi- ja neuvontapalveluihin. Tulevaisuudelta toimiala odottaa yhä uusia tekoälysovelluksia sekä syvenevää palvelujen automatisointia.

Tutkimuksemme keskeinen viesti on, että asiamiesten rooliin tulisi kiinnittää enemmän huomiota innovaatiotutkimuksissa sekä kvantitatiivissa analyyseissä patenttiaineistoilla, erityisesti tutkimuksissa, jotka keskittyvät patenttien ”laatuun”, patentointialttiuteen sekä innovaatiotoiminnan tuottoihin. Taloustieteellisessä tutkimuksessa korostetaan instituutioiden, kuten patenttijärjestelmän, roolia teknologisen kehityksen ja innovaatiotoiminnan edistäjänä, mutta asiamiesten rooli näiden instituutioiden tehokkaassa hyödyntämisessä jää vähälle huomiolle.

Suomalaisen innovaatioekosysteemin näkökulmasta IPR-ammattilaisilla on keskeinen merkitys IPR-strategioiden kehittämisessä sekä siinä, minkälaisia tuottoja yritykset saavat tutkimus- ja kehitysinvestointeihin muuttuvassa IPR-ympäristössä. Seuraavaksi ennen tutkimuksemme esittelyä, teemme tiiviin yhteenvedon viimeaikaisesti aihepiiriin kirjallisuudesta, johon tutkimuksemme linkittyy.

IPR-palvelusektori unohtuu innovaatiotutkimuksissa ja patenttianalyyseissä

Patenttiasiamiesten keskeinen rooli patenttien suoja-alan määrittelyssä on jäänyt aikaisemmassa tutkimuskirjallisuudessa verrattain vähälle huomiolle viime vuosiin saakka (vrt. Suzeroglu–Melchioris et al. 2017; Frietsch & Neuhäusler 2019, Andersson & La Mela 2020; Heikkilä 2021; de Rassenfosse et al 2022; Klincewicz & Szumiał 2022; Andriosopoulos et al. 2022). Tällöin implisiittinen eli ei ääneen sanottu oletus mm. patentointialttius-kirjallisuudessa on, että yritykset ja muut talouden toimijat kykenisivät ja osaisivat hyödyntää patenttijärjestelmää tehokkaasti riippumatta ulkopuolisesta asiantuntija-avusta.

Suzeroglu–Melchioris ym. (2017) havaintojen mukaan patentointikäytännöissä on eroja sen mukaan, minkä verran yrityksillä on sisäistä IPR-osaamista. He raportoivat, että ulkoiset asiamiehet pyrkivät kirjoittamaan laajempia patenteja ja hakemaan keksinnölle suojaa useammissa maissa, kun yritysten omat asiamiehet puolestaan pyrkivät kirjoittamaan kapeampia patenteja. De Rassenfosse et al. (2022) mukaan patenttiasiamiehen laadun ja patentin myöntämisen välillä on vahvempi yhteys kuin keksinnön laadun ja patentin myöntämisen välillä. Vastaavasti Klincewicz ja Szumiał (2022) raportoivat puolalaisella aineistolla, että asiamiesten ominaisuuksilla on merkittävä yhteys patentoinnin lopputulemiin. Andriosopoulos et al. (2022) havaintojen mukaan patenttiasiamiesten aiempi menestys patenttien myönnöissä korreloi patenttien uudellisen ja teknologisen arvon kanssa.

Heikkilä (2021a) analysoi PRH:n rekisteriaineistoja ja dokumentoi, että IPR-asiamiesten käyttö vaihtelee säännönmukaisesti suojamuodon ja hakijatyyppin mukaan: IPR-rekistereiden mukaan yrityshakijoiden yhteydessä on useammin merkitty IPR-asiamies verrattuna henkilöhakijoihin sekä patenteissa, hyödyllisyysmalleissa, mallisuojoissa että tavaramerkeissä. Aineistoa on nykyisin myös enemmän saatavilla kuin koskaan, mikä mahdollistaa aikaisempien tutkimusten havaintojen koettelun replikoimalla sekä kokonaan uusien hypoteesien testaamisen (Heikkilä 2021b).

Suomi-konteksti pienenä avoimena taloutena on erityisen mielenkiintoinen, koska suuri osa aiemmasta tutkimuksesta keskittyy suurempien talouksien, erityisesti Yhdysvaltojen, institutionaaliseen kontekstiin. Yleisesti ottaen eurooppalaisista aineettomien oikeuksien instituutioista on tehty kasvavassa määrin tutkimuksia. Esimerkiksi Hall ja Helmers (2019) tutkivat tilastollisesti EPO:on liittymisen vaikutuksia patentointiin, Herz ja Mejer (2019) yhteisötavaramerkin vaikutuksia, Filitz et al. (2015) yhteisömallin käyttöä ja Heikkilä ja Verba (2018) eri eurooppalaisten maiden hyödyllisyysmallien roolia osana patenttiperheitä.

Erityisesti nyt, kun yhtenäispatenttijärjestelmä on lähempänä kuin koskaan[2] [🔗](#) ja EU on julkaissut uuden IPR-strategian (Oker-Blom 2021), on syytä tarkastella ja vetää yhteen viimeisten vuosikymmenten kehityskulkuja Suomessa eli tutkia, kuinka tähän on tultu. Kuinka toimiala, jonka keskeinen tarkoitus on auttaa innovaattoreita hyödyntämään aineettomien oikeuksien instituutioita, on kehittynyt?

Tutkimuksemme uutuus verrattuna aiempiin on kokonaisvaltainen keskittyminen IPR-sektorin kehitykseen asiamiesyritysten näkökulmasta. Tarkastelemme kokonaisvaltaisesti sekä patentti-, hyödyllisyysmalli-, tavaramerkki- että mallioikeusrekistereitä ja esitämme yhden ensimmäisistä tapaustutkimuksista koskien patenttiasiamiesyritysten toimialan kehitystä. IPR-asiamiestiedot ovat nykyisin aiempaa helpommin kerättävistä rekistereistä, joten jatkossa on odotettavissa, että vastaavia toimiala-analyysijä tullaan näkemään myös muista maista.

Globalisaation, Euroopan integraation ja digitalisaation vaikutukset patenttiasiamiesyritysten toimialaan Suomessa 1990–2020

Keskeisenä tutkimuskysymyksenä on, miten valikoidut suuret muutokset ja megatrendit eli globalisaatio, digitalisaatio ja teknologinen kehitys sekä Euroopan integraatio ovat vaikuttaneet suomalaiseen IPR-palvelusektoriin ajanjaksolla 1990–2020. Toisin sanoen, kuinka patenttiasiamiesyritykset mukautuvat muuttuviin instituutioihin ja kilpailuympäristöön.

Tutkimusotteemme on eksploratiivinen, koska aiheesta on hyvin vähän aiempaa akateemista tutkimusta. Yhdistämme kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tarkastelun, mikä on samalla myös menetelmällinen kontribuutio alan tutkimukseen. Tiedossamme ei ole vastaavia holistisia analyysijä, joissa yhdistetään vastaavalla tavalla laadullisia ja määrällisiä aineistoja ja menetelmiä. Taulukko 1 listaa käyttämämme aineistot ja aineistojen roolin tutkimuksessa. Tutkimus ei olisi ollut mahdollinen ilman 14 asiantuntijahaastattelua. Kiitämme asiantuntijoita heidän ajastaan ja arvokkaista vastauksista. Haastateltavat edustivat 12 yritystä 25 yrityksestä, joihin oltiin yhteydessä. Toimialan liikevaihdolla ja työntekijämäärällä mitaten haastateltujen asiantuntijoiden yritykset kattoivat valtaosan, lähes 90%.

Taulukko 1. Tietolähteet ja niiden käyttö analyysissä

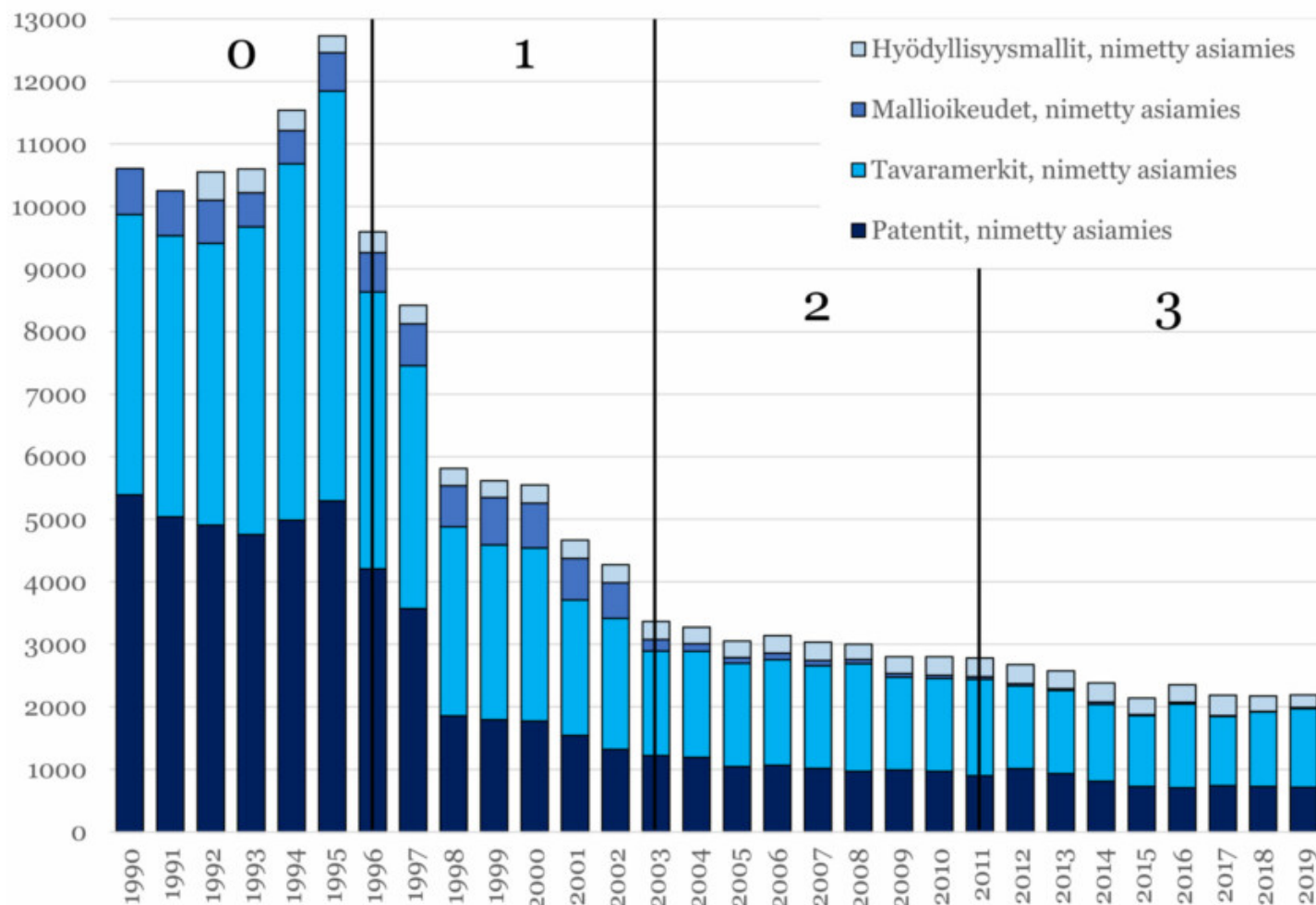
Tieto	Tietolähteet	Käyttö analyysissä ja triangulaatiossa
IPR-asiantuntijat, rekisteröidyt IPR-asiamiehet	PRH:n asiamiesrekisteri, EPO:n ja EUIPO:n (eSearch) rekisterit ja tiedot	Suomalaisten IPR-asiantuntijayritysten populaation ja heidän rekisteröityjen asiamiesten identifiointi
Julkinen tieto yrityksistä ja tilinpäätöstiedot	PRH/Kaupparekisteri	Suomalaisten IPR-asiantuntijayritysten populaation ja niiden johtajien identifiointi; yritysten menestyksen seuranta ja yrityskauppojen tunnistaminen
	IPR-asiantuntijayritysten verkkosivut	Tarjottujen IPR-palvelujen identifiointi. Yrityskauppojen identifiointi. Yritystietojen ristiintarkistaminen.
Luottamukselliset puolistrukturoidut asiantuntijahaastattelut	IPR-asiantuntijayritykset (pääasiassa toimitusjohtajia tai patenttiasiamiehiä)	Kvalitatiivinen informaatio toimialan evoluutiosta ja globalisaation, Euroopan integraation ja digitalisaation vaikutuksista haastateltuihin yritykseen sekä koko toimialaan. Tapahtumien ristiintarkistus. Kvantitatiivisten hakemustietojen ja haastatteluissa saatujen tietojen triangulaatio.
IPR-hakemustiedot		
Suomalaiset patentit, hyödyllisyysmallit, tavaramerkit ja mallioikeudet	PRH, WIPO IP Statistics Data Center	Hakemusaktiivisuuden seuranta ja asiamiesten käyttö hakemuksissa
Suomalaisten hakijoiden hakemat eurooppapatentit	EPO, WIPO IP Statistics Data Center	Hakemusaktiivisuuden seuranta ja asiamiesten käyttö hakemuksissa
Eurooppapatenttien voimaansaattaminen Suomessa	PRH	Hakemusaktiivisuuden seuranta
Yhteisömallit	EUIPO, DesignView	Hakemusaktiivisuuden seuranta ja asiamiesten käyttö hakemuksissa
Yhteisötavaramerkit	EUIPO, TMView	Hakemusaktiivisuuden seuranta ja asiamiesten käyttö hakemuksissa
Suomalaisten hakijoiden hakemukset ulkomailla	WIPO IP Statistics Data Center, EPO, EUIPO	Suomalaisten hakijoiden kansainvälisen hakemusaktiivisuuden seuranta
Kansainväliset PCT-patenttihakemukset, tavaramerkkihakemukset (Madridin järjestelmä) ja mallioikeushakemukset (Haagin järjestelmä)	WIPO IP Statistics Data Center, PRH	Kansainvälisten hakemusten käyttö Suomessa

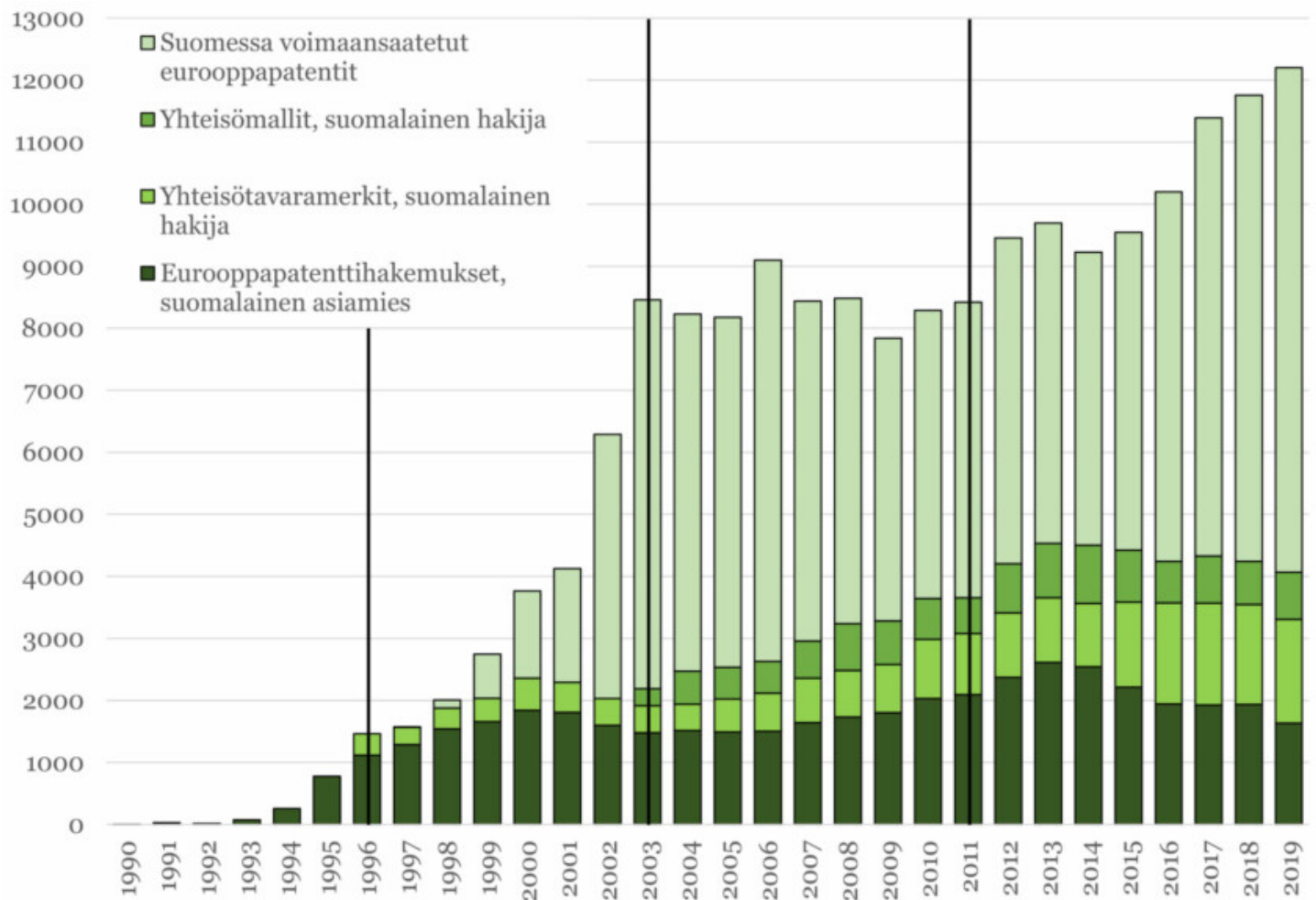
Yritysten tarkastelun sekä haastattelujen perusteella osa asiamiesyrityksissä keskittyy ainoastaan patentti- ja hyödyllisyysmallipalveluihin ja toiset tarjoavat ”koko menun” IPR-palveluita kattaen tavaramerkit, mallioikeudet ym. Asiantuntijat arvioivat, että liikevaihdesta noin 80% tulee patenttipalveluista ja loput n. 20% tavaramerkeistä ja muista palveluista.

Kuviot 1A–1C havainnollistavat kysyntää ja tarjontaa heijastelevassa ”palvelumenussa” tapahtunutta muutosta, joka on vaikuttanut toimialan dynamiikkaan: painopiste IPR-hakemuksissa on siirtynyt suomalaisista hakemuksista ulkomaisiin ja kansainvälisiin, erityisesti eurooppalaisiin, hakemuksiin. Asiakaskunnassa ulkomaisten yritysten suhteellinen painotus suomalaisiin nähden väheni erityisesti Suomen liittyttyä Euroopan patenttijärjestelmään. Nämä havainnot ovat linjassa aiempien tutkimusten kanssa (Hall ja Helmers 2019, Herz ja Mejer 2019, Filitz ym. 2015).

Epäjatkuvuudet ja merkittävät muutokset IPR-hakemusmäärissä ovat seurausta institutionaalisista muutoksista. Lisäksi haastattelujen perusteella konsultointityö on lisääntynyt. Jaoimme ajanjakson neljään keskeisten institutionaalisten muutosten perusteella (”temporal bracketing”) ja käytimme epäjatkuvuuskohtina 1) EPO-jäsenyyttä ja yhteisötavaramerkin käyttöönottoa 1996, 2) yhteisömallin käyttöönottoa 2003 sekä 3) Lontoon sopimuksen voimaansaattamista Suomessa 2011. Ajanjakso on siis jaettu Kuviossa 1.A näkyviin neljään osioon.

Kuvio 1. Trendit IPR-hakemusmäärissä

A. Suomalaiset IPR-hakemukset, joissa on nimetty asiamies**B. Valikoituja Suomi-spesifejä IPR:iä**

C. Muutokset asiakaskunnassa ja palvelumenussa

IPR-instituutio

Asiakas	IPR-instituutio	
	Kansallinen / suomalainen	Kansainvälinen / ei-suomalainen
Kotimainen / Suomalainen	Patentti, hyödyllisyysmalli, tavaramerkki, mallioikeus vähenneminen (-)	Eurooppapatentti, yhteisötavaramerkki, yhteisömalli, PCT-hakemukset, kv-tavaramerkit (Madrid), kv-mallioikeudet (Haag), hakemukset ulkomailla vahva kasvu (++)
Ei-kotimainen / Ei-suomalainen	Patentti, hyödyllisyysmalli, tavaramerkki, mallioikeus vahva vähenneminen (--)	Eurooppapatentti, yhteisötavaramerkki, yhteisömalli, PCT-hakemukset, kv-tavaramerkit (Madrid), kv-mallioikeudet (Haag), hakemukset ulkomailla kasvu (+)

Huom. Kirjoittajien havainnollistus pohjautuen tietoihin PRH:n, EPO:n, EUIPO:n sekä WIPO:n IPR-rekistereistä.

Keskeisimmät havaintomme voi tiivistää seuraavasti. Institutionaalisista muutoksista Euroopan integraatiota pidettiin yrityshaastatteluissa keskeisimpänä muutostekijänä. Suomen liittyminen osaksi ja kehittyminen osana eurooppalaisia aineettomien oikeuksien instituutioita on vaikuttanut IPR-palvelujen volyyymiin ja laajuuteen erityisesti (Kuvio 1.B.). Institutionaalisista muutoksista tärkeimmäksi nousi EPO-jäsenyys vuonna 1996, jonka seurauksena ulkomaisten hakijoiden kysyntä suomalaisille patenttihakemuksille romahti ja siirryttiin eurooppapatenttien voimaansaattamiseen. Mallioikeushakemusmäärät romahtivat 2003 jälkeen, ja yhteisömallijärjestelmä otettiin käyttöön. Lontoon sopimuksen vaikutus ei juurikaan näy kuviossa 1.B,

mutta haastattelujen perusteella käännösvaatimusten väheneminen oli negatiivinen sokki monille alan yrityksille.

Toiseksi globalisaatio on johtanut suomalaisten yritysten kansainvälistymiseen ja siihen, että suuri osa yrityksistä on lähtökohtaisesti vientiin nojaavia ja pyrkii rakentamaan ja skaalaamaan liiketoimintaansa useilla eri ulkomaisilla kohdemarkkinoilla. Globalisaatio on siis lisännyt IPR-palvelujen kysyntää ja ollut positiivinen ajuri IPR-palvelusektorilla. Kasvanut hakemusmäärä on kompensoinut sitä, että IPR-palveluyritykset saattavat kansainvälistyneestä kilpailusta johtuen laskuttaa vähemmän yksittäistä IPR-hakemusprosessia kohti. Hakemiseen liittyvät transaktiokustannukset ovat alentuneet ja samalla hakemusmäärät ovat kasvaneet.

Kolmanneksi teknologisen kehityksen vaikutus toimialaan viimeisen 30 vuoden aikana on ollut valtava. Käytännössä on siirrytty papereista ja faxeista digitaalisiin palveluihin. Asiamiesyritysten asiakkaat kykenevät itse tekemään alustavia IPR-hakuja paljon tehokkaammin kuin ajanjakson alussa. Lisäksi suuret uusimismaksuihin keskittyvät kansainväliset yritykset ovat vieneet osan paikallisille patenttiasiamiesyrityksille perinteisesti kuuluneesta liiketoiminnasta.

Näihin kehityskulkuihin osa alan yrityksistä on vastannut kasvattamalla konsultointi- ja neuvontapalvelujen tarjontaa (esim. IPR-strategiat, riskienhallinta, yms.). Sekä institutionaaliset muutokset, asiamiestutkintovaatimukset että teknologinen kehitys näyttävät tehneen IPR-palvelusektorista entistä osaamisvaltaisemman alan, jolla menestyminen ja selviäminen edellyttävät entistä enemmän erityistä asiantuntemusta (erityisesti eurooppapatenttiasiamiehen tutkinto): On tunnettava sekä suomalaiset että eurooppalaiset IPR-instituutiot ja tarjottava aiempaa laajempi palvelumenu. Vaikka IPR-hakemuksiin ja ylläpitoon liittyvät prosessit ovat sujuvoituneet, on samanaikaisesti tarve seurata useamman IPR-instituution kehitystä, jotta voi tarjota kattavasti koko IPR-kenttään liittyvää konsultointi- ja neuvontapalvelua.

Tutkimukseen liittyy luonnollisesti useita rajoituksia. Rajoitimme tarkastelun ulkopuolelle tarkoituksella lakiasia- ja asianajotoimistot, vaikka monet niistä tarjoavat moninaisia IPR-palveluja ja ovat toisinaan merkittyinä asiamiehinä erityisesti tavaramerkkien osalta. Lisäksi emme tarkastelleet ollenkaan IPR-asioiden keskittämistä Markkinaoikeuteen Suomessa vuodesta 2013 alkaen eivätkä haastateltavat myöskään nostaneet sitä erityisesti esiin haastatteluissa. Jätimme myös tarkoituksellisesti analyysin ulkopuolelle Nokia-klusterin roolin suomalaisen IPR-palvelusektorin kehitykselle, koska kyseinen tarkastelu vaatisi laajuutensa vuoksi oman erillisen tutkimuksensa. Ajanjakson loppupuolella tapahtunut Brexit – merkittävä Euroopan disintegraatiokehitys – sai vain vähän huomiota analyysissä, vaikka sen aiheuttama epävarmuus ja tarve UK-IPR-suojalle lisäsikin IPR-palvelujen kysyntää. Näistäkin puutteista huolimatta uskomme, että tutkimuksemme lisää ymmärrystä IPR-palvelusektorin pitkän linjan kehityksestä Suomessa.

Johtopäätöksiä

Sekä globalisaatiolla, Euroopan integraatiolla että digitalisaatiolla on ollut merkittäviä vaikutuksia IPR-palvelusektorin kehitykseen, toimialan tarjoamien palvelujen mittakaavaan ja laajuuteen (scale and scope) sekä asiakaskuntaan. EU-jäsenyys 1995 ja eurooppapatenttijärjestelmään liittyminen 1996 olivat ajanjakson merkittävien institutionaalinen sokki alalle ja erityisesti niille patenttiasiamiesyrityksille, jotka olivat keskittyneet palvelemaan ulkomaisia yrityksiä. Muita keskeisiä muutoksia olivat yhteisötavaramerkki 1996 ja yhteisömalli 2003 sekä Lontoon sopimus 2011. Euroopan integraation seurauksena IPR-hakemusten painotus on siirtynyt kotimaisista eurooppalaisiin ja ulkomaisiin hakemuksiin, kun taas asiakaskunnassa erityisesti ulkomaisten suomalaisia IPR-hakemuksia jättävien asiakkaiden suhteellinen osuus on vähentynyt kotimaisten asiakkaiden kysynnän kasvaessa.

Globalisaation myötä IPR-asiamiesyritysten suomalaiset asiakasyritykset tähtäävät yhä useammin kansainvälisille markkinoille, mikä on johtanut IPR-palvelujen määrän ja laajuuden kasvuun. Digitalisaatio on vaikuttanut merkittävästi toimialan kehitykseen, kun IPR-tiedon etsimiskustannukset ovat vähentyneet ja asiakkaiden palvelemisessa sijainnilla ei ole enää samanlaista merkitystä kuin aiemmin. Kysyttäessä alan tulevaisuudesta asiantuntijat vastasivat odottavansa kasvavassa määrin tekoälyratkaisuja sekä

yhtenäispatenttia ja patenttituomioistuinta. COVID-19-pandemia edisti digitalisaatiota ja asioinnissa patenttivirastojen kanssa siirryttiin etämoodiin, joka saattaa jäädä uudeksi normaaliksi alalla.

Teknologisen kehityksen ja digitalisaation ohella erityisesti institutionaaliset muutokset ovat lisänneet osaamisvaatimuksia. IPR-konsultoinnissa ja -neuvonnassa Suomen IPR-instituutioiden tuntemus ei riitä samalla tavoin kuin joskus aiemmin, vaan on tunnettava myös eurooppalaiset IPR-instituutiot. Haastatteluissa esitettiin huoli, koulutetaanko Suomessa riittävästi IPR-alan asiantuntijoita ja asiamiehiä. Kuinka varmistetaan riittävä IPR-osaamisen taso alan konkarien eläköityessä?

Tutkimuksen eksploratiivisesta luonteesta johtuen sen voi ajatella olevan päänavaus IPR-palvelusektorin systemaattiselle toimialatutkimukselle – erityisesti pienen eurooppalaisen avoimen talouden näkökulmasta. Kun nyt Euroopassa valmistaudutaan yhtenäispatenttijärjestelmään, IPR-asiamiehillä tulee olemaan tärkeä rooli auttaa yrityksiä välttämään riskejä ja hyödyntämään uuden järjestelmän potentiaalia tehokkaimmalla mahdollisella tavalla liiketoiminnassa.

Suomessa on pidemmän aikaa tavoiteltu T&K-investointien nostamista ja IPR-strategiassakin mainitaan, että hallituksen tavoitteena on nostaa Suomen T&K-menojen osuus neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. Lisää empiiristä tutkimusta tarvitaan siitä, mikä vaikutus IPR-palvelusektorilla on näiden tutkimus-, kehitys- ja innovaatioinvestointien tuottojen ("appropriability", vrt. Hurmelinna-Laukkanen & Yang 2022) saamisessa. Jos T&K-menojen tavoite on 4% per BKT, mikä on tuottojen tavoite ja millä aikavälillä? Jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä niin IPR-asiamiesyritysten kuin heidän asiakkaiden on kyettävä mukautumaan joustavasti teknologiseen kehitykseen ja institutionaalsiin muutoksiin selvitäkseen ja menestyäkseen.

Viime aikoina on alettu lisääntyvästi analysoida patenttiasiamiesten yhteyttä IPR-hakemusprosessien lopputulemiin (Suzeroglu-Melchioris ym. 2017; Heikkilä 2021; de Rassenfosse ym. 2022; Klinecicz & Szumiat 2022; Andriosopoulos ym. 2022). Tutkimuksen keskeinen viesti aihepiirin akateemiselle tutkimukselle on se, että IPR-asiamiehet tulisi huomioida, kun analysoidaan 1) yritysten ja muiden toimijoiden patentointi- ja IPR-hakemisaktiivisuutta, 2) IPR-hakemusten laatua sekä 3) yritysten innovaatiotuottoihin vaikuttavia tekijöitä. IPR-palvelusektori on keskeinen osa kansallista innovaatiojärjestelmää niin Suomessa kuin muissa maissa.

Jussi Heikkilä[3]

Mirva Peltoniemi[4]

Tutkimuksen alustavat tulokset ja työpäpaperiversio on altistettu sekä tiedeyhteisön että alan ammattilaisten kritiikille useissa eri konferensseissa, ml. European Policy for Intellectual Property (EPIP) -konferenssi 2021, IPR University Centerin Nordic/German Network Meeting 2021, Helsinki IP Summit 2021, Lahti Science Day 2021, DRUID 2022, ERSA 2022 sekä seminaareissa Lappeenrannan-Lahden teknillisellä yliopistolla, Jyväskylän yliopistolla, Helsingin yliopistolla sekä Cambridgen yliopistolla (Institute for Manufacturing). Lisäksi haastatelluille asiantuntijoille on tarjottu mahdollisuus kommentteihin.

Kirjallisuus

Andriosopoulos, D., Czarnowski, P. & Marshall, A. (2022). Do Lawyers Matter? Evidence from Patents. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3966163>

Andersson, D. & La Mela, M. (2020) Nordic networks: patent agents and the business of technology intermediation in Sweden and Finland, 1860–1910. *Scandinavian Economic History Review* 68(1), 45–65.

de Rassenfosse, G., Jensen, P., Julius, T., Palangkaraya, A. & Webster, E. (2021). Is the patent system a level playing field? The effect of patent attorney firms. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3254958>

Filitz, R., Henkel, J. & Tether, B. (2015). Protecting aesthetic innovations? An exploration of the use of registered community designs. *Research Policy* 44, 1192–1206.

Frietsch, R. & Neuhausler, P. (2019). The Role of the Patent Attorney in the Filing Process. In Glanzel, W., Moed, H., Schmoch, U. & Thelwall, M. (eds.) Springer Handbook of Science and Technology Indicators, Cham: Springer, pp. 875–888.

Hall, B. & Helmers, C. (2019). The impact of international patent systems: Evidence from accession to the European Patent Convention. *Research Policy* 48: 103810.

Heikkilä, J. (2021a). The demand for IPR services – to use or not to use a professional representative?. *International Journal of Intellectual Property Management*, 11(3), 316–324.

Heikkilä, J. (2021b). IPR-aineistojen mahdollisuuksia, replikointitarpeita ja teknisiä haasteita. *Informaatiotutkimus*, 40(4), 27–51.

Heikkilä, J. & Peltoniemi, M. (2022). Institutional Changes and Industry Dynamics in the IPR Service Sector: A Small Open Economy Perspective. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4163836>

Heikkilä, J., & Verba, M. (2018). The role of utility models in patent filing strategies: evidence from European countries. *Scientometrics*, 116 (2), 689–719.

Herz, B. & Mejer, M. (2019). Effects of the European Union trademark: Lessons from the harmonization of intellectual property systems. *Research Policy* 48: 1841–1854.

Hurmelinna-Laukkanen, P. & Yang, J. (2022). Distinguishing between appropriability and appropriation: A systematic review and a renewed conceptual framing. *Research Policy* 51, 104417.

Klincewicz, K. & Szumiał, S. (2022). Successful patenting—not only how, but with whom: the importance of patent attorneys. *Scientometrics*, forthcoming.

Oker-Blom, M. (2021). EU:n tiekartta ja Suomen IPR-strategia. *IPRinfo* 5/2020, 17.9.2020. <https://iprinfo.fi/artikkeli/eun-tiekartta-ja-suomen-ipr-strategia/>

Süzeroglu-Melchior, S. (2017). The supply side of IP management: Understanding firms' choices regarding IP intermediaries. *World Patent Information* 50, 55–63.

Süzeroglu-Melchior, S. & Gassmann, O. (2021). Understanding outsourcing strategy within the intellectual property industry – a proposed typology. *International Journal of Technology Management* 85(1), 1–20.

Süzeroglu-Melchior, S., Gassmann, O., Palmie, M., 2017. Friend or foe? The effects of patent attorney use on filing strategy vis-a-vis the effects of firm experience. *Management Decision* 55, 1122–1142.

van Pottelsberghe, B. & Mejer, M. (2010). The London Agreement and the cost of patenting in Europe. *European Journal of Law and Economics* 29, 211–237.

VNK. (2022). Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta aineettomien oikeuksien strategiasta. *TEM/2022/45*, 24.3.2022.

[1] Tilastokeskuksen (Toimialaluokitus TOL 2008) mukaan: ”Tähän kuuluu asiakkaan neuvonta ja avustaminen patentti-, mallisuoja-, hyödyllisyysmalli- ja tavaramerkkiasioissa sekä edustaminen patenttiviranomaisten käsiteltäviin kuuluvissa asioissa tai sen päätöksistä tehtyjä valituksia koskevissa asioissa.” Lähde: <https://www.stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/?code=69103>

[2] Kehityksen seuranta: <https://www.unified-patent-court.org/>

[3] Research Fellow, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu; Dosentti, Lappeenranta-Lahden teknillinen yliopisto LUT. Heikkilä kiittää taloudellisesta tuesta Anja ja Jalo Paanasen rahastoa (Suomen Kulttuurirahasto, Päijät-Hämeen rahasto) sekä Liikesivistysrahastoa (Reino Rossin muistorahasto).

[4] Teknologiajohtamisen yliopistotutkija, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu; Dosentti, Turun yliopisto.

Aiheet: [Patentit](#), [Tavaramerkit](#)

Kirjoittajat

Mirva Peltoniemi

Teknologiajohtamisen yliopistotutkija, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu; Dosentti, Turun yliopisto

Jussi Heikkilä

Dosentti, Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT; Research Fellow, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu

- [Jaa Facebookissa](#)
- [Jaa LinkedInissä](#)
- [Jaa Twitterissä](#)
- [Jaa Whatsappissa](#)
- [Jaa sähköpostitse](#)

Uusimmat artikkelit

5/2023

12.9.2023

[Yli 30 vuotta suomalaista hyödyllisyysmallijärjestelmää, osa 1](#)

5/2023

11.9.2023

[AIPPI tarjoaa aitiopaikan globaaleihin IP-asioihin](#)

5/2023

1.9.2023

The Innovation World Order of 1878 and “Multipolarity”

IPRinfo-verkkolehti

on IPR University Centerin [🔗](#) toimittama aikakauslehti, jonka tarkoituksena on jakaa asiantuntevaa ja oikeaa tietoa aineettomiin oikeuksiin liittyvistä aiheista.

Seuraa meitä

Facebookissa [🔗](#)

Twitterissä [🔗](#)

LinkedInissä [🔗](#)

[Kirjoita lehteen](#)

[Mediatiedot](#)

[Tilaa uutiskirje \[🔗\]\(#\)](#)

[Saavutettavuusseloste](#)

[Evästeet](#)